



23.9.2024

OKV/2203/21/2024

OKV/2203/21/2024-OKV-2

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Viite:

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 12.9.2024, VN/26268/2022

Asia:

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Ilmoitan kunnioittavasti lausuntonani seuraavaa.

Vesihuoltolain valvontaviranomaisilla olisi ehdotetun 35 a §:n 1 momentin perusteella oikeus saada tehtäviensä suorittamista varten salassapitovelvollisuuden estämättä tietoja muilta viranomaisilta, vesihuoltolaitoksilta ja tukkuvesihuoltolaitoksilta.

Ehdotettu sääntely on merkityksellistä perustuslain 10 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunta on viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta arvioidessaan kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. [PeVL 12/2023 vp](#)).

Valiokunta ei kuitenkaan ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (ks.

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

esim. [lainkirjoittajan opas](#) ja [PeVL 96/2022 vp](#)). Perustuslakivaliokunta on mainitussa lausunnossaan PeVL 96/2022 vp todennut muun muassa, että ehdotetun sääntelyn ulottuminen lähtökohtaisesti kaikkiin viranomaisiin laajentaa tiedonsaantioikeuden välttämättömyyskriteeristä huolimatta ongelmallisen laajaksi.

Ehdotettua 35 a §:ää tulisi näin ollen täsmentää siten, että se vastaisi perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä.

Ehdotetussa 4 a §:ssä on jaettu viranomaisten valvontatehtäviä siten, että pykälän mukaan esimerkiksi ELY-keskus valvoo ”erityisesti” muun muassa vesihuollon kehittämistä ja järjestämistä ja kunnan ympäristöviranomainen ”erityisesti” vesihuollosta huolehtimista ym. Valvontaviranomaisten tehtävät jäävät pykälän perusteella osittain epämääräisiksi. Valvontaviranomaisten tehtävät tulisi määritellä yksiselitteisesti.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Esittelijäneuvos

Outi Kostama